

ПРОЄКТ

РІШЕННЯ
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

_____ СЕСІЇ
ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ

від « ____ » _____ 2024 року

№ _____

м. Олександрія

Про затвердження Програми для кривдників в Олександрійській територіальній громаді

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про соціальні послуги», постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 568 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», наказів Міністерства освіти і науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами», Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 № 1434 «Про затвердження Типової Програми для кривдників», враховуючи рішення виконавчого комітету міської ради від _____ № _____ «Про затвердження Програми для кривдників в Олександрійській територіальній громаді», висновки постійних комісій міської ради та з метою запровадження комплексних дій та заходів, спрямованих на зменшення масштабу проявів домашнього насильства та насильства за ознакою статі в громаді

МІСЬКА РАДА ВИРІШИЛА:

- 1) Затвердити Програму для кривдників в Олександрійській територіальній громаді (далі – Програма) (додається).
- 2) Визначити Олександрійський міський центр соціальних служб відповідальним виконавцем реалізації Програми для кривдників в територіальній громаді.
- 3) Зобов'язати виконавчі органи міської ради, рекомендувати Олександрійському РВП ГУНП в Кіровоградській області, які є суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечити виконання Програми.
- 4) Управлінню соціального захисту населення міської ради забезпечити моніторинг виконання Програми в громаді.

5) Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Чемерис І.А. та постійну комісію міської ради з питань охорони здоров'я, материнства, дитинства, соціального захисту населення.

Міський голова

Сергій КУЗЬМЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення міської ради

« ___ » _____ 2024 року № _____

**Програма для кривдників
в Олександрійській територіальній громаді****ПАСПОРТ
Програми для кривдників
в Олександрійській територіальній громаді**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Олександрійська міська рада
2.	Законодавча база, дата, номер і назва розпорядчого документа про розроблення Програми та нормативні документи	Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про соціальні послуги», постанови Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 568 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», накази Міністерства освіти і науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами», Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 № 1434 «Про затвердження Типової Програми для кривдників»
3.	Розробник Програми	Управління соціального захисту населення міської ради
4.	Співрозробники Програми	Міський центр соціальних служб, служба у справах дітей міської ради, управління освіти міської ради, управління охорони здоров'я міської ради, Олександрійське РВП ГУНП в Кіровоградській області
5.	Відповідальний виконавець Програми	Олександрійський міський центр соціальних служб
6.	Учасники Програми	Управління соціального захисту населення міської ради, служба у справах дітей міської ради, управління освіти міської ради, управління охорони здоров'я міської ради, Олександрійське РВП ГУНП в Кіровоградській області
7.	Фінансове забезпечення Програми	Не потребує фінансування

I. Загальні положення

1. Цією Програмою передбачено комплекс заходів за результатами оцінки ризиків, спрямованих на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до власних вчинків та їхніх наслідків, до виконання батьківських обов'язків, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

2. У цій Програмі терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», інших нормативно-правових актах.

3. Метою Програми є допомога особі, яка вчинила насильство, в осмисленні власної насильницької поведінки, усвідомленні її витоків, проявів, наслідків для особистого життя та життя оточуючих, налагодженні гармонійного життя з родиною та в суспільстві, а також в усвідомленні того, що домашнє насильство - це порушення прав людини, яке карається відповідно до чинного законодавства.

4. Завданнями цієї Програми є:

- сприяння зміні насильницької поведінки кривдника;
- сприяння засвоєнню кривдником моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності, взаєморозуміння, взаємоповаги і дотримання прав усіх членів родини, формування у кривдника конструктивної моделі поведінки у приватних стосунках;
- сприяння оволодінню кривдником знаннями про основні норми законодавства в сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, а також про види відповідальності за його вчинення;
- формування у кривдника відповідального ставлення до власної поведінки та її наслідків для себе та оточуючих;
- сприяння розвитку у кривдника емоційного інтелекту та самосвідомості;
- розвиток навичок кривдника до конструктивного безконфліктного спілкування, ефективної та ненасильницької комунікації;
- розвиток здатності кривдника виявляти, аналізувати та усвідомлювати свої негативні думки, когнітивні фільтри, помилки, емоції, керувати ними, розуміти їх наслідки.

5. Організацію та виконання цієї Програми, її проходження кривдниками забезпечують виконавчі органи місцевого самоврядування відповідно до вимог статті 28 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Суб'єкти, відповідальні за виконання цієї Програми, можуть залучати до її виконання підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання, фізичних осіб - підприємців, а також фізичних осіб, які надають соціальні послуги (за їх згодою), відповідно до законодавства.

6. Успіх реалізації цієї Програми залежить від компетентності фахівців, які працюють з особою, рівня їх підготовки, врахування ними потреб особи, застосування в роботі інтерактивних методів і творчих підходів.

7. Цю Програму реалізують фахівці, які мають фахову вищу освіту (у тому числі психолог, психотерапевт, психіатр) та інші фахівці, які пройшли відповідне спеціалізоване навчання з проведення програм для кривдників, представляють суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі або залучені та проводять програму для кривдників на замовлення суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, в порядку, передбаченому чинним законодавством.

8. Забезпечення підготовки фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, зокрема фахівців, які реалізують цю Програму, належить до повноважень обласної державної адміністрації відповідно до статті 8 Закону України «Про запобігання та протидію

домашньому насильству», статті 12 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Для проведення відповідного спеціалізованого навчання або для висвітлення окремих тем, проведення додаткових занять в якості викладачів/тренерів залучаються експерти, фахівці, які не проходили спеціальної підготовки, але мають відповідну освіту, зокрема представники виконавчих органів Олександрійської міської ради, служби у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції України, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, охорони здоров'я (лікар-нарколог, лікар-психіатр, лікар-психотерапевт, лікар-сексопатолог, лікар відповідного профілю тощо), а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники міжнародних громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій (за їх згодою).

9. Кривдника може бути направлено на проходження цієї Програми на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством.

Також кривдник може брати участь у цій Програмі за власною ініціативою на добровільній основі.

10. Заходи з організації та забезпечення проходження цієї Програми кривдниками проводяться на підставі інформації, отриманої відповідно до законодавства від суду, уповноваженого підрозділу органу Національної поліції України.

11. У разі неприбуття кривдника для проходження цієї Програми або ухилення від її проходження без поважних причин суб'єкти, відповідальні за її виконання, повідомляють про це письмово протягом трьох робочих днів уповноважений підрозділ органу Національної поліції для вжиття відповідних заходів.

II. Методологічні засади

1. Цю Програму розроблено на засадах когнітивно-поведінкової терапії. Такий підхід широко застосовується в роботі з цільовою групою, він дає змогу проводити когнітивну корекцію та корекцію поведінки кривдника та формувати у нього гуманістичні цінності.

2. Методики когнітивної психології спрямовані на досягнення довгострокових позитивних результатів через зміну переконань особи, мотивів поведінки, розв'язання її психосоціальних проблем.

3. Робота із кривдником спрямовується на зміну деструктивних переконань особистості, корекцію когнітивних помилок, зміну дисфункціональної поведінки завдяки усвідомленню особою впливу думок на емоції та поведінку людини.

4. Характеристика цієї Програми:

цільова група – кривдники;

кількість діагностичних занять – 4;

кількість індивідуальних занять – 11;

кількість групових занять – 8.

5. Форми роботи та тривалість цієї Програми:

діагностування – тривалість – 2 сесій по 1 год та 1 сесія 1 год 30 хв або 1 сесія 2 год та 1 сесія 1 год 30 хв; до проведення діагностики залучаються лікарі-психіатри / лікарі-наркологи (за згодою); вторинна діагностика за результатами проходження цієї Програми – 2 сесії по 1 год або 1 сесія тривалістю 2 год;

індивідуальна робота – тривалість – 10 сесій по 1 год та 1 сесія 1 год 30 хв (максимум 2 год на тиждень); до індивідуальної роботи входять мотиваційні бесіди – 1 сесія тривалістю 1,5 год;

групові роботи – загальна тривалість – 7 сесій по 2 год (максимум 4 год на тиждень) із перервою між сесіями – 15 хв; за відсутності можливості проводити довготривалі заняття кожна сесія може проводитися під час окремої зустрічі;

змішаний варіант роботи – 1 сесія індивідуальної роботи тривалістю 1 год та 1 сесія групової роботи тривалістю 2 год (максимум 3 год на тиждень);

тривалість індивідуального заняття для кривдника - 1 година;

періодичність – не рідше ніж один раз на тиждень.

6. Фахівці, які реалізують цю Програму, повинні керуватися такими принципами:

- конфіденційності та захисту персональних даних відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних», що полягає в гарантуванні збереження особистої інформації та нерозголошення конфіденційної інформації без згоди особи;

- дотримання прав та свобод людини в процесі роботи з кривдником;

- недопущення дискримінації, що полягає в тому, що кривдник має право на отримання послуг незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, стану здоров'я, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними;

- компетентності та професіоналізму, що полягає в застосуванні спеціальних знань з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі;

- комплексності, що полягає у поєднанні різних форм і методів роботи в межах проведення Програм для кривдників з урахуванням індивідуальних особливостей кривдника та вчинення форм домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

7. Інформування суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, про ухвалення рішення суду про направлення кривдника на проходження Програми для кривдників здійснюється відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», статті 21⁷ Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

III. Проходження Програми

1. Проходження Програми розпочинається діагностуванням кривдника.

2. В основу цієї Програми покладено загальні принципи психологічної корекції та соціальної реабілітації, що полягають у поєднанні діагностичного, мотиваційного та корекційного блоків:

1) діагностичний блок передбачає проведення первинної діагностики причин насильницьких проявів, агресивної поведінки та підсумкової діагностики результативності проходження Програми;

2) мотиваційний блок спрямовано на визначення та підвищення рівня мотивації для участі у груповій формі роботи в межах цієї Програми, формування або підвищення мотивації для зміни насильницької, агресивної поведінки;

3) корекційний блок передбачає індивідуальну та групову форми роботи.

3. Програма передбачає застосування інтерактивних форм і методів роботи з метою засвоєння інформації та відпрацювання необхідних навичок, використання на практиці отриманих знань і вмінь.

4. Темі Програми (як індивідуальних, так і групових занять) висвітлюють питання, спрямовані на розвиток особистості, мотивацію до активної участі в процесі планування подальшого життя, оволодіння навичками ненасильницького спілкування, ефективної комунікації тощо.

IV. Тематичний план Програми

1. Розподіл часу за блоками і темами здійснюється відповідно до додатка 1 до цієї Програми.

2. Схема роботи із кривдником відповідно до додатка 2 до цієї Програми визначається за результатами діагностики з урахуванням індивідуальних потреб, зокрема віку, стану здоров'я, статі кривдника.

3. Після завершення занять діагностичного та мотиваційного блоків розпочинається індивідуальна та/або групова робота.

4. У деяких випадках ці дві форми роботи можуть впроваджуватись одночасно: особа може відвідувати групові заняття та, за її бажанням, індивідуально працювати з фахівцем. З метою підвищення готовності особи та її вмотивованості щодо участі у групі групова робота може застосовуватись після проходження особою індивідуальних занять. Після кожного заняття необхідно передбачити домашнє завдання для закріплення отриманих знань і навичок, забезпечення постійного відстеження змін у поведінці.

5. Після завершення індивідуальної та/або групової роботи проводиться вторинна діагностика за результатами проходження цієї Програми.

6. Очікувані результати проходження цієї Програми:

1) знання:

понять «наси́льство», «домашнє наси́льство» та «наси́льство за ознакою статі»;

наслідків домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

відповідальності за вчинення домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

ознак насильства, агресії, жорстокого поводження;

чинників формування агресивної поведінки;

причин виникнення та шляхів запобігання конфліктам;

методів аналізу конфліктних ситуацій;

способів розв'язання конфліктів та визначення власної ролі в їх розв'язанні;

впливу гендерних стереотипів щодо соціальних ролей жінки і чоловіка на міжособистісні стосунки;

2) навички:

визначати незадоволені власні потреби, які викликають агресію, прояви гніву та шляхи задоволення потреб ненасильницькими засобами; розпізнавати спускові механізми вияву агресії та усвідомлювати власні почуття й почуття інших людей у ситуації конфлікту; контролювати прояви гніву та агресії щодо інших людей; аналізувати власні дії в ситуації домашнього насильства, насильства за ознакою статі та визначати свої власні можливості на шляху до життя без насильства;

розуміти свої власні кордони та кордони інших людей (фізичні та психологічні межі, які визначають діапазон і силу власних дій, а також сприйнятливність до дій оточуючих);

будувати безконфліктне спілкування, ефективну комунікацію із членами сім'ї та оточенням на основі взаєморозуміння і взаємоповаги, визначати перспективні цілі та формувати життєві плани, реалізувати власні плани соціально прийнятним шляхом.

Додаток 1
до Програми (пункт 1 розділу IV)

РОЗПОДІЛ ЧАСУ
за модулями і темами

№ з/п	Назва блоку, теми	Кількість годин	
		індивідуальна робота	групова робота
1	2	3	4
Блок 1	Зміст і методи діагностики психоемоційного стану кривдника	3 год 30 хв	
Частина 1	Діагностичні методики, що застосовуються до початку корекційної роботи	1 год	
	Проведення психодіагностики. Карта первинного психологічного обстеження кривдника. Методика діагностики схильності особи до конфліктної поведінки		
Частина 2	Діагностичні методики, що застосовуються в процесі індивідуальної корекційної роботи	1 год	
	Проведення психодіагностики. Методики визначення наявності травм розвитку кривдника		
Частина 3	Проективні методики, рекомендовані для роботи з кривдниками	1 год 30 хв	
Блок 2	Технологія проведення мотиваційної бесіди/інтерв'ювання з кривдником	1 год 30 хв	
	Перший етап мотиваційної бесіди / інтерв'ювання	1 год	
	Другий етап мотиваційної бесіди / інтерв'ювання	30 хв	
Блок 3	Зміст індивідуальної корекційної роботи з кривдником	10 год	
Тема 1	Прояви агресивності та особиста відповідальність за власні слова й вчинки. Психоедукація щодо психологічних засад корекційної роботи. Дослідження індивідуальних чинників (історія дитинства, індивідуальний досвід, сформовані деструктивні переконання тощо) патернів насильницької поведінки (одне заняття)	1 год	
Тема 2	Емоційна рівновага (одне заняття).	1 год	
Тема 3	Усвідомлення почуттів (одне заняття).	1 год	
Тема 4	Керування почуттям гніву та самоагресією (одне заняття)	1 год	
Тема 5	Формування навичок самоконтролю і саморегуляції. Поведінкова робота (одне заняття)	1 год	
Тема 6	Усвідомлення власних особистісних меж для конструктивного спілкування (одне заняття)	1 год	
Тема 7	Подолання страхів (одне заняття)	1 год	
Тема 8	Усвідомлення власних потреб і пошук способів їх задоволення (одне заняття)	1 год	
Тема 9	Конструктивне розв'язання конфліктів (одне заняття)	1 год	
Тема 10	Партнерська взаємодія (одне заняття)	1 год	

Продовження таблиці

1	2	3	4
Блок 4	Зміст групової роботи з кривдниками		14 год
Тема 1	Вступ до Програми для кривдників. Знайомство. Формування правил роботи групи (одне заняття)		1 год
Тема 2	Установлення індивідуальних цілей та побудова перспективних планів щодо подолання агресивної поведінки (одне заняття)		2 год
Тема 3	Механізми формування агресивної поведінки: які вони, як їх розпізнати та зупинити (одне заняття)		2 год
Тема 4	Сутність понять «насильство», «насильство за ознакою статі» та «домашнє насильство». Види насильства та дії, які слід вважати насильством. Цикл насильства. Наслідки насильства (одне заняття)		2 год
Тема 5	Відпрацювання навичок контролю гніву та агресії. Формування навичок самоконтролю агресивних патернів поведінки. Планування та реалізація поведінкових патернів адаптивних переконань (одне заняття)		2 год
Тема 6	Ефективна комунікація як дієвий спосіб вирішення конфліктної ситуації (одне заняття)		2 год
Тема 7	Формування цілей і перспективних життєвих планів. Консультаційні заходи щодо підвищення мотиваційного потенціалу (одне заняття)		2 год
Тема 8	Підведення підсумків участі у Програмі для кривдників. Опитування або тестування з метою оцінювання знань та навичок (одне заняття)		1 год
Блок 5	Вторинна діагностика за результатами проходження Програми. Складання плану запобігання рецидиву насильницької поведінки	2 год	
Підсумок		17 год	14 год

СХЕМИ РОБОТИ
з особою в межах Програми для кривдників

